17 Δεκεμβρίου 2013

Η καλλιέργεια της καρδίας.

/ Γενικά Θέματα

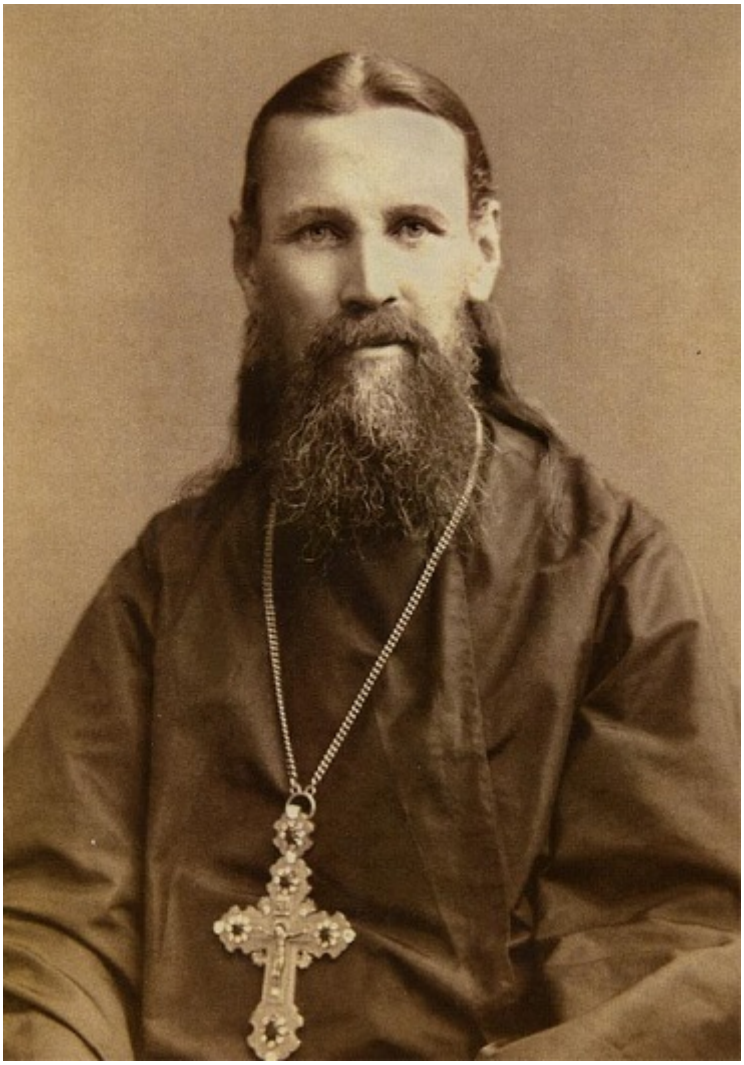

Στον πρόλογο του βιβλίου: «Η εν Χριστώ ζωή», του Αγίου Ιωάννου της Κροστάνδης, σημειώνεται από το μεταφραστή αρχιμ. Μιχαήλ Κωνσταντινίδη (μετέπειτα Αρχιεπίσκοπο Αμερικής):«Η προσοχή αυτών (των γονέων του αγίου) στράφηκε ολόκληρη στη θρησκευτική διαπαιδαγώγηση του νεαρού βλαστού τους, παρά στη διανοητική του μόρφωση. Θεωρούσαν ότι το πολυτιμότερο εφόδιο, το οποίο μπορούσαν να δώσουν στο γιο τους, ήταν η καλλιέργεια της καρδίας δια του καλού παραδείγματος τους, της προσευχής και του τακτικού εκκλησιασμού».

Αυτή η πρωταρχική τους μέριμνα είχε, βέβαια, συνέπεια να υστερήσει στην καλλιέργεια του νου, στη διανοητική μόρφωση. Όμως επειδή έμαθε σε όλα να προσεύχεται με τη δύναμη της καρδιάς, ο άγιος – όπως σημειώνει ο ίδιος – έθεσε το πρόβλημά του στο Θεό με θερμή προσευχή, ώστε να μπορεί να αντιλαμβάνεται τα μαθήματα. «Ο νους μου, λέγει, ξαφνικά απέκτησε διαύγεια μοναδική: αμέσως

κατενόησα το περιεχόμενο του μαθήματος• θυμήθηκα τις παρατηρήσεις του δασκάλου• η ψυχή μου ανακουφίστηκε». Στη συνέχεια, βέβαια, από τελευταίος μαθητής έγινε άριστος, σημειώνοντας μεγάλη πρόοδο.

Καλλιέργεια της καρδίας – καλλιέργεια του νου: δύο αντιλήψεις για τον άνθρωπο και την ουσία της υπάρξής του, που γίνονται δύο πολιτισμοί επηρεάζοντας την ανθρωπότητα από αιώνες τώρα και σημαδεύοντας την προσωπική πορεία του καθενός.

Στην καθ’ ημάς Ανατολή, που συγκεκριμενοποιείται στην Ορθόδοξη παράδοση, τονίζεται η σημασία της καρδίας ως της βαθύτερης ουσίας του ανθρώπου. Εκεί κατοικεί ο Τριαδικός Θεός, εκεί διεξάγεται ο αγώνας της κάθαρσης, του φωτισμού και της θέωσης, εκεί βιώνεται ο παράδεισος ή η κόλαση. ΄Ετσι, η καλλιέργεια της καρδίας που επιτυγχάνεται διά της προσευχής, της ησυχαστικής ζωής, των μυστηρίων και της πνευματικής ζωής γενικά, γίνεται στόχος ζωής. Όλα τ’ άλλα μπαίνουν σε δεύτερη θέση. Η αξία του ανθρώπου δεν είναι στο τι κάνει, τι έργον παράγει, αλλά στο τι είναι, στο ποσοστό που γίνεται σημείο της παρουσίας του Θεού ως θεοφόρος.

Η καλλιέργεια του νου γίνεται, για τη Δυτική Θεολογία, ο άλλος τρόπος γνώσεως της ζωής και του Θεού. Μέσω του νου ο άνθρωπος γνωρίζει τον εαυτό του, τον κόσμο του, το Θεό. Η καλλιέργειά του δίνει προοπτικές για την ευτυχία του ανθρώπου, αφού, βέβαια, θα γίνουν πράξεις, έργα. Εδώ η αξία του ανθρώπου συνίσταται σ’ αυτά που κάνει αντί σ’ αυτά που είναι.

Αν και ονομαζόμαστε Ορθόδοξοι, φαίνεται πως στη θεώρηση της ζωής γινόμαστε διαφορετικοί. Η υπερβολική ενασχόλησή μας με τον «έξω άνθρωπο» μας οδηγεί στο να χάσουμε το «Θεό της καρδίας». Το τρέξιμο, η εξωστρέφεια, η πολυλογία, οι επιφανειακές σχέσεις, οι μέριμνες της ζωής, μας στερούν την ομορφιά της ησυχίας, της εσωστρέφειας, της σιωπής, της κοινωνίας των προσώπων, της ελευθερίας.

Έχουμε μια μεγάλη παράδοση και πλήθος αγίων που μας δείχνουν, για όσους θέλουν, τρόπο διαφορετικό από αυτόν που οδηγεί στο άγχος και τη μάταιη επιτυχία. Μας δείχνουν την καλλιέργεια της καρδίας που φέρει ειρήνη και βίωση της εδώ και τώρα εντός μας Βασιλείας του Θεού.

π. Ανδρέα Αγαθοκλέους

Πηγή:isagiastriados.com